

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

5. září 2012*

„Směrnice 2004/38/ES — Právo občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států — Článek 3 odst. 2 — Povinnost usnadnit vstup a pobyt ‚ostatních rodinných příslušníků‘ vyživovaných občanem Unie v souladu s vnitrostátními právními předpisy“

Ve věci C-83/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (Spojené království) ze dne 3. února 2011, došlý Soudnímu dvoru dne 22. února 2011, v řízení

Secretary of State for the Home Department

proti

Muhammadu Sazzadurovi Rahmanovi,

Fazly Rabbymu Islamovi,

Mohibullahu Rahmanovi,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal, předsedové senátů, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, E. Juhász, G. Arestis, M. Ilešič (zpravodaj), M. Berger a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. února 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Centre for Advice on Individual Rights in Europe (AIRE Centre) A. Weissem, jakož i N. Mole a S. Chaudary, poradci,
- za vládu Spojeného království L. Seeboruthem, jako zmocněncem, ve spolupráci s R. Palmerem, barrister,
- za belgickou vládu T. Maternem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: angličtina.

- za dánskou vládu C. Vangem a V. Pasternak Jørgensen, jako zmocněnci,
- za německou vládu A. Wiedmann, jako zmocněnkyní,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s L. D'Asciou, avvocato dello Stato,
- za nizozemskou vládu C. Wissels a M. Bulterman, jako zmocněnkyněmi,
- za polskou vládu M. Szpunarem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi C. Tufvesson a M. Wilderspinem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. března 2012,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 odst. 2 a čl. 10 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Secretary of State for the Home Department (dále jen „Secretary of State“) na jedné straně a Muhammadem Sazzadurem Rahmanem, Fazlym Rabbym Islamem a Mohibullahem Rahmanem, bangladéšskými státními příslušníky, na straně druhé, který se týkal žádosti těchto osob o vydání povolení k pobytu ve Spojeném království z důvodu, že jsou rodinnými příslušníky občana členského státu Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“).

Právní rámec

Směrnice 2004/38

- 3 Bod 6 odůvodnění směrnice 2004/38 uvádí:

„K zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu, a aniž je dotčen zákaz diskriminace z důvodů státní příslušnosti, by měl hostitelský členský stát postavení osob, které podle této směrnice nejsou zahrnuty v definici rodinného příslušníka, a které tedy nemají automatické právo na vstup a pobyt v hostitelském členském státě, přezkoumávat v souladu s vlastními vnitrostátními předpisy z hlediska otázky, zda by těmto osobám měl být umožněn vstup a pobyt s ohledem na jejich vztah k občanu Unie nebo na jakékoli další okolnosti, například jejich finanční nebo fyzickou závislost na občanu Unie.“

- 4 Podle čl. 2 bodu 2 směrnice 2004/38 se „rodinným příslušníkem“ pro účely této směrnice rozumí:

- „a) manžel nebo manželka;
- b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství [...];
- c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovených v písmenu b);

d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovených v písmenu b)“.

5 Článek 3 směrnice 2004/38 nadepsaný „Oprávněné osoby“ stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky ve smyslu čl. 2 bodu 2, kteří je doprovázejí nebo následují.

2. Aniz je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotyčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:

a) všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí [přijíždějí], osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně;

b) partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah.

Hostitelský členský stát pečlivě posoudí osobní poměry těchto osob a zdůvodní každé odeřízení vstupu či pobytu těchto osob.“

6 Článek 10 směrnice 2004/38 nadepsaný „Vydávání pobytových karet“ stanoví:

„1. Právo pobytu rodinných příslušníků občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je nejpozději šest měsíců ode dne podání žádosti potvrzeno vydáním dokladu, který se nazývá ‚Pobytová karta rodinného příslušníka občana Unie‘. Osvědčení o podání žádosti o pobytovou kartu se vydává okamžitě.

2. K vydání pobytové karty vyžadují členské státy předložení těchto dokladů:

[...]

e) v případech spadajících pod čl. 3 odst. 2 písm. a) doklad vydaný příslušným orgánem v zemi původu nebo v zemi, z níž přijíždějí, který potvrzuje, že jsou dotyčným občanem Unie vyživovanými osobami nebo členy jeho domácnosti, nebo doklad o vážných zdravotních důvodech naléhavě vyžadujících osobní péči tohoto občana Unie o ně

[...]“

Vnitrostátní právní úprava

7 Směrnice 2004/38 byla ve Spojeném království provedena nařízením o přistěhovalectví (Evropský hospodářský prostor) z roku 2006 [Immigration (European Economic Area) Regulations 2006], ve znění nařízení o přistěhovalectví (Evropský hospodářský prostor) z roku 2009 [Immigration (European Economic Area) (Amendment) Regulations 2009] (dále jen „nařízení o přistěhovalectví“).

8 Článek 7 nařízení o přistěhovalectví nadepsaný „Rodinný příslušník“ stanoví:

„1) S výhradou druhého odstavce jsou následující osoby považovány pro účely tohoto nařízení za rodinné příslušníky jiné osoby:

a) její manžel/ka nebo její registrovaný/á partner/ka;

- b) její potomci v přímé linii a takoví potomci manžela či manželky nebo registrovaného partnera či registrované partnerky, kteří jsou:
  - i) mladší 21 let; nebo
  - ii) jí vyživováni či vyživováni jejím manželem/manželkou či registrovaným partnerem / registrovanou partnerkou;
- c) její předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo registrovaného partnera či registrované partnerky;
- d) jakákoli osoba, která musí být považována za rodinného příslušníka této jiné osoby na základě třetího odstavce.

[...]

- 3) [...] každá osoba, která je členem širší rodiny a již byl vydán doklad rodinného příslušníka EHP, osvědčení o registraci nebo pobytová karta, se považuje za rodinného příslušníka dotčeného občana státu EHP, jestliže i nadále splňuje podmínky upravené v čl. 8 odst. 2, 3, 4 nebo 5 ve vztahu k tomuto občanovi státu EHP a pokud doklad, osvědčení nebo karta nepozbyly platnosti nebo nebyly odňaty.

[...]“

- 9 Článek 8 nařízení o přistěhovalectví, nadepsaný „Člen širší rodiny“, stanoví:

- „1) Pro účely tohoto nařízení se ‚členem širší rodiny‘ rozumí každá osoba, která není rodinným příslušníkem občana státu EHP na základě čl. 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c) a která splňuje podmínky upravené ve druhém, třetím, čtvrtém nebo pátém odstavci.
- 2) Podmínku upravenou v tomto odstavci splňuje osoba, která je rodinným příslušníkem občana státu EHP, jeho manžela/manželky či registrovaného partnera / registrované partnerky a
  - a) má bydliště ve stejném státě EHP jako občan EHP a je jím vyživovanou osobou nebo součástí jeho domácnosti;
  - b) splňuje podmínku upravenou pod písm. a) a doprovází občana EHP do Spojeného království nebo se chce v tomto státě k němu připojit, anebo
  - c) splňuje podmínku upravenou pod písm. a), připojila se k občanu EHP ve Spojeném království a je i nadále jím vyživovanou osobou nebo součástí jeho domácnosti.
- 3) Podmínku upravenou v tomto odstavci splňuje osoba, která je rodinným příslušníkem občana EHP, jeho manžela/manželky nebo registrovaného partnera / registrované partnerky a u níž vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči ze strany těchto osob.

[...]

- 6) Pro účely tohoto nařízení se ‚dotčeným občanem EHP‘ ve vztahu ke členovi širší rodiny rozumí občan EHP, který, či jehož registrovaný(á) partner(ka), je rodičem člena širší rodiny pro účely druhého, třetího nebo čtvrtého odstavce nebo občan EHP, který je partnerem/partnerkou člena širší rodiny pro účely odstavce 5.“

- 10 Článek 17 nařízení o přistěhovalectví, nadepsaný „Vydávání pobytových karet“, stanoví:

„[...]

- 4) Secretary of State může vydat pobytovou kartu členovi širší rodiny, který nespadá do působnosti čl. 7 odst. 3 a který není občanem EHP:
  - a) jestliže dotčený občan EHP je ve vztahu k členovi širší rodiny osobou splňující požadované podmínky nebo občanem EHP, který má právo trvalého pobytu podle článku 15, a
  - b) jestliže vzhledem ke všem okolnostem považuje Secretary of State za vhodné pobytovou kartu vydat.
- 5) Po přijetí žádosti podle čtvrtého odstavce provede Secretary of State pečlivý přezkum osobních poměrů žadatele a zamítne-li žádost, toto rozhodnutí odůvodní, pokud tomu nebrání důvody týkající se bezpečnosti státu.

[...]

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 Mahbur Rahman, bangladéšský státní příslušník uzavřel dne 31. května 2006 manželství s irskou státní příslušnicí zaměstnanou ve Spojeném království.
- 12 Po tomto uzavření manželství podali jeho bratr Muhammad Sazzadur Rahman, nevlastní bratr Fazly Rabby Islam a synovec Mohibullah Rahman žádost o doklad rodinného příslušníka EHP za účelem přiznání práva k pobytu ve Spojeném království z důvodu, že jsou osobami, které jsou vyživovány manželi Rahmanovými. Tyto žádosti zamítl Entry Clearance Officer v Bangladéši dne 27. července 2006, jelikož odpůrci v původním řízení nebyli schopni prokázat, že jsou osobami vyživovanými manželi Rahmanovými v Bangladéši.
- 13 Odpůrci v původním řízení podali proto tomuto zamítavému rozhodnutí žalobu u Immigration Judge of the Asylum and Immigration Tribunal. Tento soud jejich žalobě vyhověl dne 19. června 2007. V této souvislosti rozhodl, že se mohou dovolávat ustanovení čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38, a že proto musí být usnadněn jejich vstup na území Spojeného království. Odpůrcům v původním řízení byly tedy vydány doklady rodinných příslušníků EHP, takže se mohli připojit k manželům Rahmanovým ve Spojeném království.
- 14 Dne 9. ledna 2008 požádali odpůrci v původním řízení o vydání pobytových karet za účelem potvrzení svého práva k pobytu ve Spojeném království. Tyto žádosti zamítl rozhodnutím ze dne 24. prosince 2008 Secretary of State, neboť měl za to, že tyto osoby neprokázaly ani to, že bydlely s paní Rahmanovou, dotčenou občankou Unie, ve stejném členském státě EHP předtím, než přicestovala do Spojeného království, ani že jí byly nadále vyživovány nebo že byly součástí její domácnosti ve Spojeném království.
- 15 Immigration Judge of the Asylum and Immigration Tribunal, u něhož byla podána žaloba proti tomuto rozhodnutí, dne 6. dubna 2009 konstatoval, že odpůrci v původním řízení byli skutečně „vyživovanými osobami“, a proto rozhodl, že jejich případ musí být posouzen na základě čl. 17 odst. 4 a 5 nařízení o přistěhovalectví.
- 16 Secretary of State požádal o přezkum tohoto rozhodnutí u Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber). Tento přezkum byl nařízen rozhodnutím ze dne 30. dubna 2009 a věc byla předložena uvedenému soudu jakožto odvolacímu soudu.
- 17 Za těchto podmínek se Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
  - „1) Ukládá čl. 3 odst. 2 [směrnice 2004/38] členskému státu povinnost, aby přijal ustanovení usnadňující vstup do členského státu a/nebo pobyt v něm kategorii ostatních rodinných příslušníků, kteří nejsou občany Evropské unie a mohou splňovat podmínky čl. 10 odst. 2 [této směrnice]?

- 2) Mohou se ostatní rodinní příslušníci uvedení v první otázce dovolávat přímé použitelnosti čl. 3 odst. 2 [směrnice 2004/38] v případě, že nemohou splnit žádný z požadavků uložených vnitrostátním právním předpisem?
- 3) Je kategorie ostatních rodinných příslušníků uvedená v čl. 3 odst. 2 a čl. 10 odst. 2 [směrnice 2004/38] omezena na ty, kteří pobývali ve stejném státě jako občan Unie a jeho manžel či manželka před tím, než se občan Unie usadil v hostitelském státě?
- 4) Musí být jakákoli závislost uvedená v čl. 3 odst. 2 [směrnice 2004/38], které se dovolává jeden z ostatních rodinných příslušníků, aby si zajistil vstup do hostitelského státu, závislostí, která existovala v nedávné minulosti před tím, než se občan Unie usadil v hostitelském státě?
- 5) Může členský stát uložit zvláštní podmínky týkající se povahy či doby trvání závislosti ostatních rodinných příslušníků, uvedené v čl. 3 odst. 2 [směrnice 2004/38], aby zabránil tomu, že tato závislost bude pouze vykonstruovaná nebo zbytečná za tím účelem, aby příslušníku třetí země umožnila pobývat či pokračovat v pobytu na jeho území?
- 6) Musí závislost, které se ostatní rodinní příslušníci dovolávají proto, aby mohli [pobývat] v členském státě, trvat po určitou dobu či neomezeně v hostitelském státě, aby byla vydána či prodloužena pobytová karta podle článku 10 [směrnice 2004/38], a pokud ano, jak je třeba takovou závislost prokázat?“

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

- 18 Pokud jde o první a druhou otázku, které musí být posouzeny společně, je třeba úvodem uvést, že směrnice 2004/38 neukládá členským státům povinnost, aby vyhověly všem žádostem o vstup nebo pobyt podaným osobami, které prokáží, že jsou rodinnými příslušníky občana Unie, kteří jím jsou „vyživováni“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce písm. a) této směrnice.
- 19 Jak totiž uvedly vlády, které předložily vyjádření Soudnímu dvoru, stejně jako Evropská komise, ze znění čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38 i jejího obecného systému vyplývá, že unijní zákonodárce zavedl rozlišování mezi rodinnými příslušníky občana Unie definovanými v čl. 2 bodu 2 směrnice 2004/38, kteří za podmínek uvedených v této směrnici požívají práva vstupu a pobytu v hostitelském členském státě uvedeného občana, a ostatními rodinnými příslušníky uvedenými v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci písm. a) této směrnice, jejichž vstup a pobyt musí tento členský stát pouze usnadňovat.
- 20 Tento výklad potvrzuje bod 6 odůvodnění směrnice 2004/38, který stanoví, že „[k] zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu [...] by měl hostitelský členský stát postavení osob, které podle této směrnice nejsou zahrnuty v definici rodinného příslušníka, a které tedy nemají automatické právo na vstup a pobyt v hostitelském členském státě, přezkoumávat v souladu s vlastními vnitrostátními předpisy z hlediska otázky, zda by těmto osobám měl být umožněn vstup a pobyt s ohledem na jejich vztah k občanu Unie nebo na jakékoli další okolnosti, například jejich finanční nebo fyzickou závislost na občanu Unie“.
- 21 Ačkoli je tedy zjevné, že čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38 neukládá členským státům povinnost přiznat právo na vstup a pobyt osobám, které jsou rodinnými příslušníky v širokém smyslu a jsou osobami vyživovanými občanem Unie, nic to nemění na tom, jak vyplývá z použití oznamovacího způsobu přítomného času „usnadňují“ v uvedeném čl. 3 odst. 2, že toto ustanovení po členských státech vyžaduje, aby žádosti podané osobami, které prokáží zvláštní vztah závislosti vůči občanu Unie, jistým způsobem zvýhodnily oproti žádostem o vstup a pobyt ostatních občanů třetích států.

- 22 Za účelem splnění této povinnosti musí členské státy v souladu s čl. 3 odst. 2 druhým pododstavcem směrnice 2004/38 stanovit, že osoby uvedené v odstavci 2 prvním pododstavci tohoto článku budou moci dosáhnout rozhodnutí o své žádosti, jež bude vydáno na základě pečlivého posouzení osobních poměrů těchto osob a v případě zamítavého rozhodnutí bude odůvodněno.
- 23 Jak vyplývá z bodu 6 odůvodnění směrnice 2004/38, je v souvislosti s uvedeným posouzením osobních poměrů žadatele na příslušném orgánu, aby zohlednil jednotlivé faktory, které mohou být v konkrétním případě relevantní, jako jsou například míra ekonomické či fyzické závislosti a příbuzenský vztah mezi rodinným příslušníkem a občanem Unie, jehož chce tento rodinný příslušník doprovázet či se k němu připojit.
- 24 Jak vzhledem k tomu, že směrnice 2004/38 neobsahuje konkrétnější ustanovení, tak i s ohledem na použití spojení „v souladu se svými vnitrostátními předpisy“ v jejím čl. 3 odst. 2 je nutno konstatovat, že každý členský stát má širokou posuzovací pravomoc ohledně volby faktorů, které musí být zohledněny. Přesto však musí hostitelský stát dbát na to, aby jeho vnitrostátní předpisy zahrnovaly kritéria, jež budou v souladu s obvyklým smyslem výrazu „usnadní“, jakož i výrazů, které se týkají závislosti, použitých v uvedeném čl. 3 odst. 2, a jež nezbaví toto ustanovení jeho užitečného účinku.
- 25 Nakonec je třeba uvést, že – jak správně poznamenaly vlády, které předložily vyjádření – i když znění čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38 není dostatečně konkrétní k tomu, aby žadateli o vstup či pobyt umožnilo dovolávat se přímo tohoto ustanovení k uplatnění kritérií pro posouzení, jež by podle něj měla být použita u jeho žádosti, nic to nemění na tom, že tento žadatel má právo na to, aby bylo ověřeno soudem, zda vnitrostátní právní úprava, jakož i její uplatňování, nepřekračují meze posuzovací pravomoci vymezené směrnicí (obdobně viz rozsudky ze dne 24. října 1996, Kraaijeveld a další, C-72/95, Recueil, s. I-5403, bod 56; ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, Sb. rozh. s. I-7405, bod 66, jakož i ze dne 26. května 2011, Stichting Natuur en Milieu a další, C-165/09 až C-167/09, Sb. rozh. s. I-4599, body 100 až 103).
- 26 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na první a druhou položenou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu,
- že členské státy nemají povinnost vyhovět každé žádosti o vstup nebo pobyt podané rodinnými příslušníky občana Unie, na které se nevztahuje definice v čl. 2 bodu 2 uvedené směrnice, přestože v souladu s jejím čl. 10 odst. 2 prokáží, že jsou osobami vyživovanými uvedeným občanem;
  - že členské státy nicméně musí dbát na to, aby jejich vnitrostátní předpisy zahrnovaly kritéria, která uvedeným osobám umožní dosáhnout rozhodnutí o jejich žádosti o vstup a pobyt, jež bude vydáno na základě pečlivého posouzení jejich osobních poměrů a v případě zamítavého rozhodnutí bude odůvodněno;
  - že členské státy mají širokou posuzovací pravomoc ohledně volby uvedených kritérií, jež však musí být v souladu s obvyklým smyslem výrazu „usnadní“, jakož i výrazů, které se týkají závislosti, použitých v uvedeném čl. 3 odst. 2, a jež nezbaví toto ustanovení jeho užitečného účinku; a
  - že každý žadatel má právo na to, aby bylo ověřeno soudem, zda vnitrostátní právní úprava i její uplatňování splňují tyto podmínky.

Ke třetí a čtvrté otázce

- 27 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba rovněž posoudit společně, je, zda k tomu, aby určitá osoba mohla spadat do kategorie rodinných příslušníků „vyživovaných“ občanem Unie uvedené v čl. 3 odst. 2 směrnice, je nezbytné, aby pobývala ve stejném státě jako tento občan a byla na něj odkázána výživou v době, kdy se tento občan usadil v hostitelském členském státě či krátce před tím.

- 28 Jak poznamenaly zejména Centre for Advice on Individual Rights in Europe (AIRE Centre), nizozemská vláda a Komise, znění směrnice 2004/38 neumožňuje učinit závěr, že rodinní příslušníci občana Unie, na které se nevztahuje definice obsažená v čl. 2 bodu 2 této směrnice, a kteří náležitě prokázali svou závislost na tomto občanovi, mohou být vyloučeni z působnosti čl. 3 odst. 2 této směrnice pouze z toho důvodu, že nepobývali ve stejném státě, jako uvedený občan.
- 29 Podle uvedeného čl. 3 odst. 2 usnadňují členské státy v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt „všech ostatních rodinných příslušníků [...], jestliže jsou v zemi, z níž pocházejí [přijíždějí], osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti [...]“.
- 30 Stejně tak čl. 10 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/38, který upravuje vydávání pobytových karet, opravňuje členské státy, aby od rodinných příslušníků uvedených v čl. 3 odst. 2 stejné směrnice požadovaly předložení „dokladu vydaného příslušným orgánem v zemi původu nebo v zemi, z níž přijíždějí, který potvrzuje, že jsou dotčným občanem Unie vyživovanými osobami“.
- 31 Jak uvedl generální advokát v bodech 91, 92 a 98 svého stanoviska, nic nenasvědčuje tomu, že výraz „země, z níž přijíždějí“, použitý v těchto ustanoveních, musí být chápán tak, že se vztahuje na zemi, v níž občan Unie pobýval před tím, než se usadil v hostitelském členském státě. Naopak ze znění uvedených ustanovení vykládaných ve vzájemném spojení vyplývá, že „zemí, z níž přijíždějí“ je v případě občana třetího státu, který prohlásí, že je osobou „vyživovanou“ občanem Unie, zamýšlen stát, v němž pobýval ke dni, kdy požádal o to, aby mohl občana Unie doprovázet či se k němu připojit.
- 32 Ohledně doby, kdy musí žadatel vykazovat vztah závislosti, aby mohl být považován za „vyživovanou“ osobu ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38, je třeba uvést, že cíl tohoto ustanovení, jak vyplývá z bodu 6 odůvodnění této směrnice, spočívá v „zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu“ prostřednictvím usnadnění vstupu a pobytu osob, které nespádají do definice rodinného příslušníka občana Unie, obsažené v čl. 2 bodu 2 směrnice 2004/38, které jsou však k občanovi Unie vázány úzkými a stabilními rodinnými vztahy z důvodu specifických faktických okolností, jako je ekonomická závislost, skutečnost, že jsou členy domácnosti nebo vážné zdravotní důvody.
- 33 Je přitom nutno konstatovat, že takové vazby mohou existovat bez toho, aby rodinný příslušník občana Unie pobýval ve stejném státě jako tento občan nebo byl na něj odkázán výživou v době, kdy se tento občan usadil v hostitelském státě, nebo krátce před tím. Stav závislosti musí naproti tomu existovat v zemi, z níž přijíždí dotčným rodinný příslušník, a to v době, kdy žádá o připojení se k občanovi Unie, na něhož je odkázán výživou.
- 34 Ve věci v původním řízení je na předkládajícím soudu, aby na základě výkladových prvků uvedených výše ověřil, zda odpůrci v původním řízení byli výživou odkázáni na občana Unie, v daném případě na paní Rahmanovou, v zemi, ze které přijeli, tedy v Bangladéši, a to v době, kdy požádali o to, aby se k ní mohli ve Spojeném království připojit. Hostitelský členský stát musí usnadnit vstup a pobyt těchto osob v souladu s čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38, jak byl vyložen v bodech 22 až 25 tohoto rozsudku, pouze tehdy, mohou-li prokázat tuto závislost v zemi, ze které přijeli, v souladu s čl. 10 odst. 2 uvedené směrnice.
- 35 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na třetí a čtvrtou otázku odpovědět tak, že k tomu, aby určitá osoba spadala do kategorie rodinného příslušníka „vyživovaného“ občanem Unie uvedené v čl. 3 odst. 2 směrnice, musí stav závislosti žadatele existovat v zemi, z níž přijíždí dotčným rodinný příslušník, a to alespoň v době, kdy žádá o připojení se k občanovi Unie, na něhož je odkázán výživou.

K páté otázce

- 36 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda členský stát může uložit zvláštní požadavky týkající se povahy nebo doby trvání závislosti ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38, aby bylo zajištěno, že tato závislost je skutečná a stabilní a nebyla vyvolána pouze za účelem umožnění vstupu a pobytu na jeho území.

- 37 V této souvislosti je třeba připomenout, že – jak bylo uvedeno v odpovědi na první a druhou otázku – členské státy mají širokou posuzovací pravomoc ohledně volby faktorů, které lze zohlednit při posuzování žádostí o vstup a pobyt podaných rodinnými příslušníky občana Unie uvedenými v čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38.
- 38 Jak uvedl generální advokát v bodě 105 svého stanoviska, členské státy mohou při výkonu této posuzovací pravomoci stanovit ve svých vnitrostátních právních předpisech zvláštní požadavky týkající se povahy a doby trvání závislosti, a to zejména za účelem ujištění se, že tento stav závislosti je skutečný a stabilní a nebyl vyvolán jen za účelem příznání vstupu do hostitelského členského státu a pobytu v něm.
- 39 Je však nezbytné, jak bylo konstatováno v bodě 24 tohoto rozsudku, aby tyto požadavky byly v souladu s obvyklým smyslem výrazů týkajících se závislosti uvedené v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci písm. a) směrnice 2004/38 a aby nezbavily toto ustanovení jeho užitečného účinku.
- 40 Na pátou položenou otázku je proto třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy mohou při výkonu své posuzovací pravomoci uložit zvláštní požadavky týkající se povahy a doby trvání závislosti, pokud budou tyto požadavky v souladu s obvyklým smyslem výrazů týkajících se závislosti uvedené v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci písm. a) směrnice 2004/38 a nezbaví toto ustanovení jeho užitečného účinku.

K šesté otázce

- 41 Podstatou šesté otázky předkládajícího soudu je, zda vydání pobytové karty uvedené v článku 10 směrnice 2004/38 může podléhat požadavku, aby stav závislosti ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce písm. a) této směrnice dále trval v hostitelském členském státě.
- 42 V této souvislosti je nutno uvést, že pokud jde o vydání pobytové karty ve smyslu směrnice 2004/38, omezil se unijní zákonodárce v podstatě na to, že v článku 10 této směrnice vyjmenoval doklady, jež musí být předloženy k získání této karty, která pak musí být vydána do šesti měsíců po podání žádosti.
- 43 Co se týče žadatelů uvedených v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci písm. a) směrnice 2004/38, zmíněný článek 10 uvádí, že tito žadatelé musí zejména předložit „doklad vydaný příslušným orgánem v zemi původu nebo v zemi, z níž přijíždějí, který potvrzuje [závislost] na občanu Unie“.
- 44 Je nutno konstatovat, že zákonodárce tímto ustanovením ani jinými ustanoveními směrnice 2004/38 neupravil otázku, zda lze rodinným příslušníkům občana Unie, na které se nevztahuje definice obsažená v článku 2 bodě 2 uvedené směrnice, již žádají o vydání pobytové karty na základě předložení dokladu vydaného v zemi, z níž přijíždějí, který potvrzuje jejich závislost na tomto občanu Unie, odeprít vydání této pobytové karty z důvodu, že po jejich vstupu do hostitelského členského státu přestali být závislí na uvedeném občanu.
- 45 Na šestou otázku je tedy třeba odpovědět, že otázka, zda vydání pobytové karty uvedené v článku 10 směrnice 2004/38 může podléhat požadavku, aby stav závislosti ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce písm. a) této směrnice dále trval v hostitelském členském státě, nespadá do působnosti uvedené směrnice.

K nákladům řízení

- 46 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS musí být vykládán v tom smyslu:
  - že členské státy nemají povinnost vyhovět každé žádosti o vstup nebo pobyt podané rodinnými příslušníky občana Unie, na které se nevztahuje definice v čl. 2 bodu 2 uvedené směrnice, přestože v souladu s jejím čl. 10 odst. 2 prokáží, že jsou osobami vyživovanými uvedeným občanem;
  - že členské státy nicméně musí dbát na to, aby jejich vnitrostátní předpisy zahrnovaly kritéria, která uvedeným osobám umožní dosáhnout rozhodnutí o jejich žádosti o vstup a pobyt, jež bude vydáno na základě pečlivého posouzení jejich osobních poměrů a v případě zamítavého rozhodnutí bude odůvodněno;
  - že členské státy mají širokou posuzovací pravomoc ohledně volby uvedených kritérií, jež však musí být v souladu s obvyklým smyslem výrazu „usnadní“, jakož i výrazů, které se týkají závislosti, použitých v uvedeném čl. 3 odst. 2, a jež nezbaví toto ustanovení jeho užitečného účinku; a
  - že každý žadatel má právo na to, aby bylo ověřeno soudem, zda vnitrostátní právní úprava i její uplatňování splňují tyto podmínky.
- 2) K tomu, aby určitá osoba spadala do kategorie rodinného příslušníka „vyživovaného“ občanem Unie uvedené v čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/38, musí stav závislosti existovat v zemi, z níž přijíždí dotyčný rodinný příslušník, a to alespoň v době, kdy žádá o připojení se k občanovi Unie, na něhož je odkázán výživou.
- 3) Článek 3 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy mohou při výkonu své posuzovací pravomoci uložit zvláštní požadavky týkající se povahy a doby trvání závislosti, pokud budou tyto požadavky v souladu s obvyklým smyslem výrazů týkajících se závislosti uvedené v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci písm. a) směrnice 2004/38 a nezbaví toto ustanovení jeho užitečného účinku.
- 4) Otázka, zda vydání pobytové karty uvedené v článku 10 směrnice 2004/38 může podléhat požadavku, aby stav závislosti ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce písm. a) této směrnice dále trval v hostitelském členském státě, nespadá do působnosti uvedené směrnice.

Podpisy.